

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c
földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa
György könyvelő kezeihez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyzetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s
gummiárú gyári raktára.

TELEFON 644.

**Elismert legszebb uridivat újdonságok
ITA- ÉS BORSALINO KALAPOK**

FRANK TESTVÉREKNÉL
DEBRECZEN, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

Telefonszám 749.

**:: VIZVEZETÉKI ANYAGOK ::
LEGOLCSÓBBAN KAPHATÓK**

LÁSZLÓ ÉS FENYŐ

o MŰSZAKI ÜZLETÉBEN o

Debreczen, V., Hunyadi-utca 13. || Budapest, V. Sziget-u. 2. II/10.
:: TELEFON SZÁM 8-59. :: : TELEFON SZÁM 104-82. :

HARISNYÁK, KESZTYŰK
óriási választékban rendkívül olcsón

**LANTOS
CSIPKEÁRUHÁZÁBAN**
SAS-U. 4.
Kölcsönsegélyző palota. ooo Telefon szám 12-50.

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú vál-
lalata oooooooooooooooooooooo
Kész árukban a legnagyobb vá-
laszték. — Boák és karmantyuk
dusan felszerelt raktára ooooo

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

A Goldmark kalapgyár

értesíti a m. t. hölgyközönséget, hogy fehér-filz kalap-
újdonságai megérkeztek. Beszerezhetők: **MAROSSY
GIZELLA** vezetése alatt álló kalap-szalomban oo

Szent-Anna-utca 3-ik szám alatt.

CSILLAG ARTHUR

könyv-, mű-, zenemű- és papirkereskedés
DEBRECZEN, VÁROSHÁZA-ÉPÜLET.

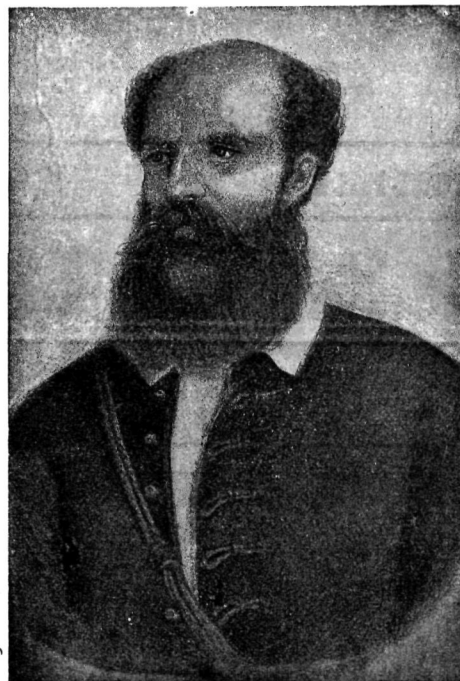
Irodalmi és zenemű újdonságok, tankönyvek. ooooo
Különlegességek levélpapírokban és borítékokban.
Ügvyédi nyomtatványok, üzleti könyvek és írósze-
rek nagy raktára. oooooooooooooooooooooooooooooo

Telefonszám 317.

Telefonszám 317.

Nőruha szabászatot és varrást úgy az angol
:: mint francia
módszer szerint

uri lányok leggyorsabban és legpontosabban csakis **GOLDSTEIN PIROSKA**
szabászati és varróiskolájában
Szent-Anna-utca 32-ik szám (Svefitts-intézet mellett) sajtóíthatják el. Beiratások bármely
napon d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig. Felvilágosítással szívesen
szolgálok. Szíves pártfogást kérek: **GOLDSTEIN PIROSKA**

Gróf BATHYÁNY LAJOS, az első magyar miniszterelnök, akinek első szobrát most leplezték le Ikerváron.

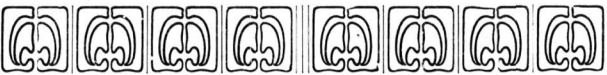

Elegáns női felöltők ~
Sikkes színházi blouzok
Kosztümök és Pongyolák

KOMLÓS GÉZA

áruházában (az új megyeháza mellett)

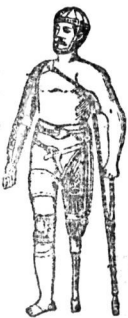
Debreczen, Piac-u. 52.

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szabó divatterme ——— VÁROSI ÚJ BÉRHÁZ.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai baraktan volt üzlethelyiségemet a Piac-utcai VÁROSI ÚJ BÉRHÁZBA (baloldai 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piacz-utca 26. sz. előtti baraktól áthelyezett Piacz-
és Csapó-utca sarkán levő volt Kalnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben. ****

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

Nem fáj a feje másnap ha

Little pezsgőt iszik

TÖRLEY

TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORÁTORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszervi
gyógyszerek, köt-
szerek, szépitő-
szerek — legna-
gyobb raktár a
Debreczen és vi-
: : : dékére. : : :

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdeklődősségekben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámitolás, törlesztés és
jelzálogkölcsonök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruaktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabbai takarékpénztár r.-t., Naudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Gyógyárúk, vegysze-
rek, gummiárúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszer
»» különlegességek. ««

ELSŐRANGU

férfi-, fiu- és
gyermekruhák

a legolcsóbb szabott
arok mellett

BALÁZS JENŐNÉL

kaphatók, PIACZ-U. 61. SZÁM. Telefon 628.

Kulturaszeretet.

Valaha régen, mikor a magyar nemzet nagy összességében még meg volt az önlegyőzés mithikus ereje, az önösség megvetni tudása, a haladás sarkaló vágya, szóval a legszentebb isten-emberi ideálok robotosai voltak: kultúránk erejének szűkek voltak a hazai határok s anyagiakban és lelkiekben úgy kimagaslottunk Európa felett, hogy édes szédület örömeivel mondhattuk: hivatásunk van. Ennek a hivatásnak átérzése, mindenél többrebecsülése tette képessé a magyart, hogy talpra állt Mohács után és évszázados háboruk szét-szórt köveiből kulturát tudott teremteni. Ez volt a mi multunk sikereinek a titka, semmi más s most, mikor a mult év ezredes épületeit rombolni kezdjük, ahelyett, hogy serény kezekkel tovább építenénk: mindezt e titok félreismerésének köszönhetjük.

Az ugynevezett magyar közvélemény hangosabb része azonban egészen másképpen gondolkodik. Haladásról, művelődésről beszél most is mindenki, de ezek a mindenkik a maguk módja szerint szeretnék azt elérni. Hiányzanak belőlük az isteni akarat mértékei, a magyar kultúra őszinte, lélekből fakadó szeretete, amely természetes és igaz, mint a mennyboltozat kéksége, a napsugár heve s a föld tápláló ereje.

A kultúra vágya ott van mindenkinek az ajakán, de nem lakozik, csak nagyon kevésnek a szívében. Kultúrával fekszünk, kultúrával kelünk s a kultúra örökunalmu hangoztatása közben mindjobban kisiklik kezeink közül a kulturának a lényege. A lényegét nem érzik, vagy nem akarják megérezni, mert ha a lényeg s a kicsinyes személyi érdek ellentétbe kerül: hol az érdek van felül, hol a kultúra alul s a haladásért való nagyszájú hadakozásnak rang, dus javadalom s a mások rovására menő pozíció a vége. Az acsarkodó hevüléseknek rendesen ez a fináléja. Ilyenkor aztán a hangos magyar kulturaharcos kiköpi a haladás rágógummiját, mert elérkezett végre az evés ideje s megengedi kegyesen, hogy a legközelebbi kulturaszomjas lélek felvegye és tovább rágja, amíg annak is „beüt“ a pihenés órája.

Megismerhetni őket: ordítanak és köpködnek. Bösz dühökben szidják a rághatatlan magyar kulturát. Ha majd valaki a mostani idők kulturtörténetét megírja, a rágógummi okos és beosztásos használatáról csinos regéket regélhet.

Elmondhatja, hogy édes magyar hazánkban, mint minden nemes és szép dolognak, a kulturának is voltak hangos dobverői és önértéket mellveregetői, akik figyelemreméltó eredményeket értek is el a saját zsebük körül, a kultúra maga azonban valahogyan kimaradt a számításból.

Mit tehetne ilyen körülmények között egyebet a magyar kultúra géniusza, minthogy mélységes szenvedéllyel imádkozzon: Kultúra igaz szeretete, jöjjön el a te országod. Az az ország, amelyben a lélek átveszi az isteni akarat mértékeit és az erény formáiba öltözködik.

Erről kellene voltaképpen beszélni: hogyan biztosítsuk és hogyan általánosítsuk ezt ebben a mi évezredes hazánkban? De ehhez szükséges volna az a föl-emelő, szent, nagy megértés, hogy bennünk igenis vannak minden szűkös érdekeken messze, felülemelkedő

egyetemes lelki aspirációk a szép, a jó, az igazi iránt. Ezeket a vágyakat magunkban és másokban tisztelni, szeretni és ápolni kell. És hogy nincs is felségesebb hivatása embernek e földön, mint magában és másokban a lélek ezen felsőbbrendű, örök, szent vágyakozását hittel, odaadással szolgálni.

Ez az egyetlen erőteljes gyökér, amelyből a kultúra szeretete táplálkozott eddig és fog táplálkozni ezután is. Ahol ebből kevés van, ki nem pótolja oceanja — a kulturfecsegésnek.

KRÓNIKA.

Hogy irnak a nők levelet a férfiakhoz.

Azok alatt a sivár órák alatt, amíg, mondjuk egy tőled távollévő, egy nő levelét várod, hasznáid föl az időt arra, hogy a női levelek sajátosságán elmélkedj. Legelőször is tudnod kell, hogy a női kéztől származó leveleknél a levél témája sohasem a levél tulajdonképpeni tárgya. Nőknél a levelek ugyanazt a szerepet töltik be, mint a tekintet, a mosoly, a szó, a toalett — egy egész külön szerepet, amelyet tökéletesen ismernek is, de amely fölöttébb más, mint aminőnek rendszerint tartják. Vagy például a női kalap arra szolgál-e, hogy a nő fejét fődje? És a női napernyő rendeltetése az, hogy a napsugarak ellen megvédje? A női óra arra való-e, hogy az időt mutassa? És a női cipőcskék arra szolgálnak-e, hogy abban járjanak? Miért akarsz eltelteni azt, hogy a női kezekből származó levél azt a rendeltetést töltse be, hogy az igazi gondolatokat közölje a címzettel, amint ezt egy becsületos szatócs levele megteszi, amikor azt írja: „Küldöttem önnek tíz kiló kávét“, mert valóban küldött tíz kiló kávét?

Készülj el tehát arra, hogy mindazokban a mondatokban, amiket a levél veled közöl, semmit sem találsz majd abból, amit vársz, semmit sem fogsz megtudni e levélből arról, hogy a távollévő nő mit gondol, mit csinál, mivel érintkezik, sem hogy mik a terveit stb. Másrészt pedig minden mondat tiszta számítás, éppen úgy, mint a gyöngédség, amelyben részesít — nem, nem jól fejeztem ki magam! — egész természetesen és spontán arra törekszik, hogy olyan lelkiállapotba varazsoljon téged, aminőt kíván neked és ezt el is éri azzal az adag szeretetreméltósággal és azzal az adag lelki gyötrellemmel, amelyről bizonyos, hogy annyit te még el tudsz viselni. Más szavakkal, az a női levél, amelyet te várva-vársz, egész külön témával szolgál majd neked: jól megfontolt adat a ti közös történetetekhez, csak-hogy a szavaknak semmi közük sincs a tulajdonképpeni témához, amely voltaképpen csak arra való, hogy valami misztikus összefüggést teremtsen a szövetséggel. Amikor te irsz neki, valamit beleöntesz saját énedből a levélbe. Ő pedig a válaszban nem gondol egyébre, mint hogy eltakarja előtted az ő igazi énjét és elhomályosítsa a te éleslátásodat, még akkor is, amikor semmitől sem kell tartania.

Minden nő a levelet ha nem is álarcnak, de legalább is fátyolnak használja.

És végül minden női levél mégis elárulja végtére azt, amit leleplezni óhajta; de csak az előtt árulja el, aki gyakorlott és szakértő olvasója ezeknek a levelek-

Ellensége a pénzének, aki nem az ADRIA műteremben fényképezti magát.

3 hónapig minden 6 darab fényképre egy nagyítás ingyen jár. Szent-Anna-u. 5. Telefon 12—66.

egy táblácskát akasztani, hogy: „X. Y. ennyit és ennyit adott a szegényeknek koszoru helyett“. Így talán még bliccelni is lehetne.

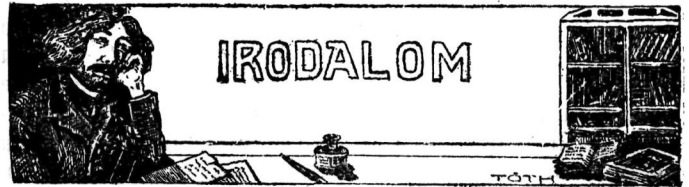
— **Debreczen sorsa** nem mondható irigylésre méltónak. Egy félszázad éven keresztül halogatták elődeink mindama intézményeink létesítését, amelyek pedig feltétlenül megkívántatnak ahhoz, hogy Debreczen falu mivoltából nagy várossá alakuljon át. Jöttek azután az alkotások éve, melyek 50 esztendő patópáloskodását voltak hivatva helyrehozni. A szellemi előkelőség kiverte a csizmaszagot a közgyűlési teremből s kezdtek belátni az emberek, hogy nemcsak a töltött káposztával való ellakás az egyedüli gyönyörűség s hogy az emberi életnek más célja is van, mint szakajtó kosárba gyűjteni a tallérokat és harisnyaszárba összehalmozni a „hatos“-okat. Meg is indult a haladás minden vonalon a Kovács József polgármestersége alatt... És akkor közbejött a pénzválság, háboru, árvíz, tüzvész, kolera és tifusz. Elkövetkezett a hét csapás (ha nem több) s most, az utóbbiaknak tulajdonítható zavarokért a város közügyeinek irányítóit, vezetőit, a közbizalom letéteményeseit teszik felelőssé egyesek, nemcsak itt a Basahalmán belől, de az ország szeme előtt, megvádolva úgy az általánosságban mindenkit panamázással, visszaélések elkövetésével. Borzadalmas elgondolni egyes fővárosi lapok Debreczenről szóló híradásait. Mi is szidtuk Debreczet sok fonák dolgaiért s egyáltalán nem vagyunk elragadtatva minden tekintetben általános színvonaltól, de az már mégis lelkiismeretlenség, amilyen színben Debreczent debreczeni emberek ország-világ előtt feltüntetik. A zsebrákok hazájáról kesztyűsebb kézzel irtak anno dacumal, a Rózsa Sándorok idejében nem kompromittáltak úgy a Bakonyt, mint egyesek most Debreczen közéletéről irnak s amilyen modorban az itteni közérkölcöset aposztrofálják, előkelő fővárosi sajtóorganumok hasábjain. Most meg, hogy a tifusz esetek száma megnövekedett, épen úgy irnak városunkról, mint Bombay-ról irtak a nagy kolera esetén... Hiszen ha még úgy volna is, ami nincs, — hogy a vízvezeték vize meg van fertőzve, akkor is tessék elzárni, dezinficiálni, de ne tessék holtra rémiteni a lakosságot s elijeszteni Debreczentől az utolsó hajdubagosi embert is. Hiszen valósággal tönkre teszik fél-esztendőkre az idegen forgalmat, amely a kereskedelemnek, iparnak árt csak. És a nagyvásárunkat is besavanyíthatjuk minden jövedelmével együtt. Ne sopánkodni tessék, hanem cselekedni pletykálgatás nélkül. Ha visszaélésekről van szó, ott a bíróság; ha tifuszról van szó, ott vannak az óvintézkedések. Igazán csodálkozunk az illetékesek türelmén, hogy végét nem szakítják ennek a vénasszonyos lityelotyáskodásnak.

Az Alsó nyirvizlecsapoló társaság egyik előkelő tisztségét most töltötte be a választmány. Az ellenőri állásra több pályázó közül Dalmy Barnát, a debreczeni előkelő társaságok kedves, népszerű ifju tagját, az uri kaszinó titkárát választották meg, akiben ez a szép multu társaság kiváló munkaerőt nyert.

—(**Az egyetem alapkötétele** elmarad Helyes! Nem nagy fantázia kell ahhoz, hogy alkalmasabb időt tudjunk elképzelni az ünnepléshez, mint a mostani. De ebből megint ürügyet keresni ahhoz, hogy Debreczent, mint a nyomor tanyáját festhessék le egyesek az ország előtt, már ez igazán több, mint lelkiismeretlenség. Nagyváradon, Aradon s más városokban is voltak bajok, de arról persze nem irtak hasábotkat a fővárosi laptudósítók a budapesti lapokba, hanem még városok iránti igaz szeretetből leplezték és igyekeztek komoly munkával, életrevaló ideákkal a bajokon segíteni. Nagy intézmények, korszakos dolgok megrázkódtatások nélkül soha sem

születtek meg, hiszen minden szülés együtt jár a megpróbáltatások óráival és a sült galamb senkinek sem szalad a szájába pontos ebéd időre, vagy vacsorára. Most kivételes időket élünk s majd a jövő nemzedék fog áldani bennünket sok küzdelemmel véghez vitt munkánkért, amelynek egy része úgy szakadt a nyakunkba egy elmúlt nemzedék, vagy mondjuk korszak erélytelensége, mulasztásai révén. Folyton tüzet kiabálni s e mellett huzalkodni a veszedelmek elfojtásától, ez minden egyéb lehet, csak nem emberi *erény*. Mint ahogy a Debreczent ország-világ előtt lepocskondiázók szeretnék feltüntetni.

Janatka Alajos kereskedelemi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-uton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telefon-telep 10—46.)

A Csokonai Kör szезón nyitása.

— Az első választmányi ülés. —

A héten tartotta meg első választmányi ülését a Csokonai Kör, városunk ezen előkelő irodalmi egyesülete, mely évtizedek óta a komoly, nemzeti magyar irodalom népszerűsítésében jó példával jár elől.

Összegyülekezének az első ülésre a hatvan-utcai *Csokonai-ház* gyűléstermébe azok, akik vezető szerepet játszanak a kör irányításában, élükön tudós Géressy Kálmán elnökkel s az írásaikról egész ország irodalmában ismert, nagyon megbecsült *Szavay Gyula* és *Dr. Kardos Albert* titkárokkal. A választmány illusztris tagjai mind együtt voltak s a nyári pihenő után friss erővel és kedvvel láttak hozzá a téli munkához.

Természetes, hogy a felolvasó-ülésekre a helyi írógárda legkiválóbbjai jelentkeztek, de megígérték közreműködésüket a fővárosi írók, költők is.

Amint a program perspektívájából kitűnik, az idén még csak érdekesebb lesz a felolvasó ülések műsora s a komoly, igazi lelkeket nemesítő, minden ízében nemzeti és magyar irodalom kedvelői bizonyára élénk érdeklődéssel fordulnak a kör nemes célu működése felé.

Az első felolvasó ülés — régi tradíciókhoz hiven — a jövő hó közepén Csokonai születésének évfordulója körül lesz.

Két szindarab. A minap mutatta be a Vigszínház *Henri Bernstein* legújabb darabját, a *Titok* címűt, a Magyar Színház pedig *Schnitzler Artur* közismert katonadramáját, a *Prédát*. Mindkét darabnak nagy színpadi és kritikai sikere volt. A *Titok* a kritika egyhangulag a legjobb Bernstein-darabnak ismerte el. A *Préda* pedig a híres bécsi írónak bár régebbi, de egyik legismertebb színműve. A Gömöri Jenő szerkesztette Modern Könyvtár most mindakét darabot hozzáférhetővé tette az olvasóközönség számára is. Mindkét darab most jelent meg a Könyvtár kiadványainak gazdag sorában. A darabok természetesen ugyanazokban a fordításokban jelentek meg, amelyekben a színpadon sikert arattak. A *Titok* Adorján Andor, a *Préda* Salgó Ernő pompás fordítása. A *Titoknak* 80 fillér, a *Prédának* 60 fillér az ára. Mindkettő az Athenaeum kiadása.

Az alagut. Mi tette Kellermannnak ezt az új könyvét az utolsó évtizedek legelvasottabb regényévé? Minek

köszönheti rendkívüli sikerét? A tárgyának és feldolgozása módjának. Tárnya: a technikának a természet minden akadályán való diadalmaskodás. Olyan alagutat sikerül megteremtenie, mely az Óvilágot összeköti Amerikával és amelyen át huszonnégy óra alatt juthat el az ember egyik világrészről a másikba. A regény hőse nem is Mac Allan, a nagyszerű terv zseniális kidolgozója és megvalósítója tulajdonképpen: hanem a technika szolgálatába szegődő pénz és munka. A munkát Mac Allan irányítja, a pénzt Wolfsoon, a szentesi halott-néző fia, ki a világ egyik legnagyobb finánc-kapacitásává vergődött fel és ki varázslatos erővel vonzza a pénzt a világ minden részéből a Tunnel-szindikátus pénzszekrényébe. Mac Allan a tengert, a sziklákat kényszeríti meghódításra, Wolfsoon a pénzt. Gigászi küzdelmet folytat mindakettő. És ennek a küzdelemnek története Kellermann regénye. Megrázó, idegfeszítő, tragikus, nagyszerű mozzanatokban gazdag történet. A hatalmas koncepciója és meséjében is érdekfeszítő munkát az *Athenaeum Könyvtár* a maga 1 korona 90 filléres köteteiben tette most a magyar olvasóközönség legszélesebb rétege számára is hozzáférhetővé. — A fordításban ott ragyog Kellermann stílusának minden szépsége. A páratlanul olcsó magyar kiadás borítékklapját *Basch* Árpád megragadó és jellemző illusztrációja díszíti.

Revue-Franco-Hongroise. Az őszi magyar könyvpiac egyik legérdekesebb újdonsága egy francia nyelven megjelenő, magyar szerkesztők által piacra bocsátott folyóirat, melynek első számai már a könyvkereskedők kirakataiban láthatók. A folyóirat művészi címlapja a következő felirást viseli: *Revue Franco-Hongroise pour la diffusion de la langue française en Hongrie.* Már a cím is képet ad az új folyóirat céljáról, mely odairányul, hogy a művelt magyar közönség egy olyan félhivonként megjelenő francia újság birtokába jusson, mely a francia nyelvtudás legpraktikusabb fejlesztőjévé váljék a mi külön nemzeti kulturánk keretében. A revü első számai, melyek pontosan gazdag tartalommal jelentek meg, a legteljesebb garanciát nyújtják az eredeti vállalkozás életképességéről. A legrövidebb időn belül szinte játszva vezeti ez a kitűnő folyóirat a magyar olvasót tökéletes francia nyelvtudáshoz. A folyóiratot Schöntag Alfréd és Jakab Dávid szerkesztik. Kiadóhivatala: Budapest, VI. Gyár-u. 26. — Előfizetési ára egy évre 14 korona. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal.

A legújabb könyvújdonságok kaphatók **CSILLAG ARTUR** könyvkereskedésében (Városháza épület).

ZENE.

Az ének és zene mint az esztétikai nevelés tényezője a középiskolákban.

(Folytatás.)

A szép megtestesítésével, alakba öntésével a szépművészetek foglalkoznak; ezek közül az ének és zene az, amely egyenesen bekiváncokzik az iskolába. Mutatja ezt az a tény is, hogy széles e hazának minden iskolájában ott találjuk az éneket és zenét. Sajnos azonban, középiskoláink félreismerik a zene nevelő hatását s csupán dekoratív szerepet szánnak neki. Ugy gondolják, eleget tettek kötelességüknek, ha az iskolai ünnepek műsorát ének- és zeneszámokkal tarkítják. Határozottan pedagógiai rövidlátásnak kell minősítenünk, midőn a szépművészetek legszebb-

bikét, leggazdagabbikat pusztán járulékos szerepre tartják érdemesnek, holott ez vezető szerepre hivatott, önálló tartalommal, sajátos anyaggal és speciális eszközökkel rendelkező művészet.

Tartalmát érzelmeink végtelen skálája alkotja. Nincs esemény, melynek közvetlen tapasztalását, nincs cselekvényünk, nincs helyzet vagy állapot, melynek ránk gyakorolt nyomását és nincsen szemléletünk, melyet érzelmi momentumok ne kísérenének. Szóval a külvilágnak minden jelensége, egyéniségünknek minden ténye hatást gyakorol lelkünkre, érzelmeiket kelt bennünk. Ezeket az érzelmeiket választotta a zene tárgyául, ezek adják meg neki a tartalmat. Mikor a zene nem magát az eseményt, nem magukat az egyéni cselekedeteket dolgozza fel, hanem ezeknek lelki világunkra gyakorolt hatását, akkor leveti magáról az anyagiságnak minden jellegét, magasabb aetheriális régiókba visz, melyek összefüggésben vannak ugyan a létező világgal, de a lelkiérzelmeik tisztító tüze segítségével ragyogóbb szint nyertek, eszményítve lettek. Minden szépművészet eszményit ugyan, de míg a zene úgy jár el, hogy a létező világnak megkapó jelenségeit, anyaghoz tapadt szépségét attól elvonja, absztrahálja s csak az általa keltett érzelmeket őrizi meg, addig a többi művészet az eszményítést magán az anyagon hajtja végre, amit némi paradoxonnal így is mondhatnánk: realizálva eszményit.

Egy példán ez könnyen megmagyarázható. A test szépségét pl. ábrázolhatja a szobrász, a festő, a költő. A szobrász a test festői helyzetére, a részek tökéletes arányára törekszik; a festőnek ezeken kívül rendelkezésére áll színek élénksége is. Mindkettő térbeli, anyagi eszközökkel mutatja meg a szépséget magán az anyagon, a testen. A költőnek már nem áll rendelkezésére ilyen térbeli eszköz, hanem időben létező szavakkal teszi nekünk szemlélhetővé a testet, s bár a valóságban nem láthatjuk azt, mégis nagyon tisztán áll előttünk a test, mindig csak a test. Mit tesz azonban a zeneköltő, ha a test szépsége megihletti? Ő már nem képes arra, hogy azt reális alakban mutassa meg nekünk, hanem csak látásán támadt érzelmeit, gyönyörét közölheti velünk. A test eltűnt, csak hatása maradt meg. Ezen elvontságnál fogva nyugodt lélekkel bocsáthatjuk az ifjúságot bármely zenemű meghallgatására, mert mindig csak a szépben fog gyönyörködni. Ki biztosít ellenben arról, hogy a szobrok és festmények remekeit bámuló ifju figyelmét nem az ragadja-e meg leginkább, amit különben takargatni szoktunk? Pedig mindezek a szép szolgálatában állnak, a szépet érzéklük meg.

(Folyt. köv.)

A színházi büffében

kellemes a
gyomor-ápolás.

Apollo mozgószínház.

Szombaton és vasárnap szenzációs *Psylander*-esték!

A FENSÉG.

3 felvonásos szerelmi játék.

A hét többi napjain *In hoc signo vinces*, a mozi diadalmas sláger képe.

Buksi.

Villányi — — — — —	Kassay Károly
Laura — — — — —	Halassyné
Ella — — — — —	Borbély Lili
Ilka — — — — —	Nagy Aranka
Lori — — — — —	Markus Angela
Teri — — — — —	Bányay Irén
Szabolcs — — — — —	Várady Márton
Parázs Pityu — — — — —	Rónai
Black — — — — —	Oláh Gyula
Sterbinszky — — — — —	Bombay Gusztáv
Ambró — — — — —	Payer Margit
Klára — — — — —	Jávor Erzsi
Vanda — — — — —	Mucsy Anna
Andornaky gróf — — — — —	Kormos Feri
Mikoláné — — — — —	Erdélyi Margit
Maris — — — — —	Egri Berta

A darabnak három fiatal leány, meg a már férjnél levő, de annál pajkosabb testvérük, továbbá egy amerikai aviatikus és Buksi a fő-fő szereplői. Buksi aféle gyerekruhába öltözött nő-hódító, aki szemet vetett a leányzók egyikére és sok bolondság meg furcsa helyzet közepette el is éri célját. Az aviatikus is kap egyet e lányok közül s végül a harmadik leány is férjhez megy.

Marx cukrászdában

havi nagy kávé abonemánt 7 korona. ~~~~

Eszemadta.

Steinberg Leonie bárónő — — — — —	Nagy Aranka
Trauringen Alfréd gróf — — — — —	Sz. Nagy Imre
Bobby Kinson, impressario — — — — —	Rónai Imre
Habersack, divat-salon tulajdonos — — — — —	Madas István
Homolka, főszabász — — — — —	Kassay Károly
Lisette) — — — — —	Borbély Lili
Klári) varró és próbáló kisasszonyok — — — — —	Mucsy Anna
Rózi) — — — — —	Jávor Erzsi
Jenbach Ernő, festőművész — — — — —	Oláh Gyula
Martin kapitány — — — — —	Bombay Gusztáv
Hgy idősebb hölgy — — — — —	Erdélyi Margit
Boy — — — — —	* * *
A fürdő titkára — — — — —	Szalay Gyula
Paula, a bárónő szobalánya — — — — —	H. Serfőzy Etel
Egy közkatona — — — — —	Vajda András
Pinczér — — — — —	Szigeti Gyula
Groom — — — — —	Neményi Lilike

Lisett varróleány egy előkelő divatüzletben. Jembach Ernő festő, akit Leoni bárónő vezet be a társaságba, szerelmes lesz a kis varróleányba és beáll az üzletbe rajzolónak, csak hogy mellette lehessen. Lisett azonban egy impresszárió szerződötteti Fregolinak, átöltöz művésznőnek. Nizzába megy a szép Lisi, ahol találkozik Leonival. Szépségverseny van s a festő, aki a bíráló-bizottság elnöke, Lisettel nyerteti meg az első díjat. Leoni bárónő erre felháborodik s azzal vádolja meg a festőt, hogy megvesztegették pénzzel. De a félreértések tisztáztatnak s a szerelmesek boldogok lesznek.

Mumus.

Francoise — — — — —	Halassy Mariska
Lili — — — — —	Bányay Irén
Duvernethé — — — — —	Uty Gizella
Celeste — — — — —	Payer Margit
Helene — — — — —	Szentiványi Gitta
Conturené — — — — —	Madas István
Gerard — — — — —	Fehér Gyula
Napoleon — — — — —	Bérczy Ernő
Henri — — — — —	Lajthay Károly
La Perliere — — — — —	Kassay Károly
Cherance — — — — —	Rónai Imre
Conture — — — — —	Bombay Gusztáv
Joseph — — — — —	Kormos Ferenc

Duverneth leányát, Lilit megkéri Courture ügyvéd. Az apa sok hozományt ígér, de persze, semmi sincs. Az anyagiakat másik leánya, Francoise intézi, aki Lilit leakarja e házasságról beszélni s azt akarja, hogy a gazdag La Perliere-hez menjen nőül. Francois Gerard ba szerelmes, aki viszont megvádolja a leányt, hogy huga boldogságát tönkre akarja tenni. Perliere ugyanis kérésképpen lép fel. Francois magát akarja feláldozni családjá jóvoltáért. Ezt meg Gerard nem akarja, mert most már ő lesz szerelmes Francois-ba. Végül La Perliere kibékül első feleségével és Duverneth is megmenekül a tönkremenéstől.

1913. V. 2852. sz.

Árverési hirdetés.

Dr. Menczer Aladár budapesti ügyvéd által képviselt Első Kőbányai Pezsgőipar és Borkereskedelmi Társ. végrehajtónak végrehajtást szenvedő elleni 132 korona tőke, ennek 1912. év október hó 24. napjától járó 5% kamata és eddig összesen 63 K 36 f perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbíróóság 1913. V. 4680. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél biróilag le-felülfoglalt és 640 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak — a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Petőfi-tér 9. szám alatt leendő megtartására **1913. évi november hó 7. napjának délelőtt 1/2 12 óráját** tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok, kávéházi berendezés és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Debreczen, 1913 október hó 16-án.

Gál Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

1913. V. 2851. sz.

Árverési hirdetés.

Dr. Hajdu Béla szegedi ügyvéd által képviselt Singer Antal és fia végrehajtónak végrehajtást szenvedő elleni 95 kor. 72 fill. tőke, ennek 1913. év január hó 13. napjától járó 5% kamata és eddig összesen 36 kor. 86 fillér perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbíróóság 1913. V. 5193/1. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél biróilag felülfoglalt és 1170 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak — a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Sas-utca 2. szám alatt leendő megtartására **1913. évi november hó 11-ik napjának déli 12 óráját** tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Debreczen, 1913 október hó 16-án.

Gál Vilmos, kir. bir. végrehajtó.

1913. V. 2914. sz.

Árverési hirdetés.

I. U. Dr. Otto Lichtenstein debreczeni ügyvéd által képviselt M. Wotraubek végrehajtónak végrehajtást szenvedő elleni 182 kor. 88 fillér tőke, ennek 1913. év január hó 9-ik napjától járó 6% kamata és eddig összesen 35 kor. 56 fillér perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbíróóság 1913. V. 4644. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél biróilag lefoglalt és 630 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak — a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Böszörményi-ut 15. szám alatt leendő megtartására 1913 november hó 4-ik napjának délelőtt 1/2 9 óráját tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő pénzeszekrény és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Debreczen, 1913 október hó 18.

Gál Vilmos,
kir. bírósági végrehajtó.

Marx cukrászdából

rendelje szükségletét most,
mert az darabonként 12 fill.

3009—1913. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1912. V. 4427/1. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Kiss Ármin részére debreczeni lakostól 360 korona tőke, ennek 1912. év június hó 8. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 76 korona 36 fillér perköltség erejéig 1912. évi október hó 6-án lefoglalt és 1250 koronára becsült ló és szekérből álló ingóságok 1913. évi október hó 25-én délután 5 óraker kezdetét veendő és Debreczenben, Teleki-utca 4. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi október hó 6.

Oláh Géza,
birói kiküldött.

MED. UNIV.

Dr. FEHÉR HERMAN

a Tüdőbetegségek szakorvosa, a gyulai József Szanatórium volt I. aszisztense, a Debreczeni Tüdőbeteg Gondozó Intézet főorvosa rendeléseit helyben

Piac-utca 61. sz. alatt

megkezdette. — Rendel tüdő és gége betegeknek d. u. 2—4-ig. — Specifikus tuberkulin és arzénkezelések.

3849—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1913. V. 5486/1. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Neubauer Sándorné részére debreczeni lakostól 400 kor. tőke, ennek megítélt 6% kamata és az eddig összesen 66 kor. 90 f perköltség erejéig az 1913. évi szeptember hó 18-án biróilag lefoglalt és 1310 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1913. évi október hó 31-ik napjának délelőtt 11 óraker kezdetét veendő és Debreczenben, Piac-utca 77. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi október hó 18-án.

Oláh Géza,
birói kiküldött.

FELHIVÁS.

Az Arany-Bika Részvénytársaság igazgatósága az alakuló közgyűlésen nyert felhatalmazása folytán elhatározta a társaság részvénytőkéje további 25 százaléknak behívását. Ennek értelmében felhívjuk t. részvényeseinket, miszerint az általuk jegyzett részvények 25 százalékát, vagyis részvényenként K 100, azaz Egyszáz koronát legkésőbbben f. évi november hó 15-ik napjáig a következmények terhe alatt az **Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság**, vagy a **Debreczeni Első Takarékpénztár**, vagy a **Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank**, vagy a **Magyar Általános Hitelbank Debreczeni Fiókja** pénztáránál számlánk javára befizetni sziveskedjenek.

ARANY-BIKA Részv.-társ.

Üzletáthelyezés miatt

a raktáron levő összes cikkek, u. m. női felöltők, pongyolák, costümök és blusok, valamint lüszter és gummi köpenyek mélyen leszálított áron szerezhetők be

HALMÁGYI SÁMUEL

fő- és fiók üzletében, Piac-utca.

VÁGI ISTVÁN-féle

ékszerész, műtövös és vésnői műterem Mikiós-utóáról nov. 1-től

KIRÁLY-UTCA 1. SZ.

alá Wiener házba a Royal-szálloda szomszédságába helyeztetik át

Ahol mindennemű ékszerek a legfinomabb kivitelben készülnek, régiek átalakíttatnak, rosszak javíttatnak

Iparművészeti ezüst és arany ötvös munkák bármilyen tervek szerint készülnek.

VALÓDI édes, nemes szegedi paprikakülönlegességek
óriási raktára

Lindenfeld J. Jenő

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében
Pénzügyi palota. Telefon 79. szám.

DIANA FÜRDŐ

a vasuti indóházzal szemben

árai a legolcsóbbak!!